

Fer un riu

Diuem que tenim l'aigua assegurada de cara a la primavera i estiu vinents. Bé ho diuen. De fet, d'aigua n'ha caigut molta aquesta tardor i suposo que ara els embassaments que regulen el cabal dels nostres rius ja fan un bon servei. N'hi havia que no les tenien totes quan veien, ara fa uns dies, que els rius pirinencs creixien sense previ avís. Això fou el passat mes d'octubre i a principis de novembre. A La Seu vam poder veure com el Segre baixava ple com no ho feia des dels aiguats de la vall de la Vansa del setembre del 92. Sí, francament anava ple i sort n'hi va haver de l'amplada que ara gasta, perquè si arriba a ser com abans de la riuada del 82, de ben segur que hauria sortit de mare. N'hi ha que diuen que n'hauria de baixar molta, d'aigua, perquè el Segre tornés a fer mal. Bé ho diuen. I és que la canalització d'Alàs a La Seu és, sens

dubte, una obra hidràulica força eficaç, i ho demostra el fet que de moment està resistint perfectament tots els embats de l'embravit Segre tardorenc. Hi ha, però, una qüestió que em fa pensar. Els qui hi anaveu sovint a passejar, a córrer, a treure el gos o a mirar els ocells com fa algun esbojarrat, us haureu adonat de l'herbassar que està sortint a l'amplíssima llera del riu i de l'incipient bosquet de verns, salzes, glops i altres arbres de ribera que s'està formant. I és que per fi la comunitat de plantes pròpies de llocs humits i agradoses de tenir les arrels en remull colonitzen l'espai que el riu enfurisma primer, i l'home tecnificat després, els hi havien arrabassat. I dic *per fi* perquè tots hi sortim guanyant. Aquest és, però, un tema un xic problemàtic perquè n'hi ha que diuen que els llits dels rius, un cop s'han canalitzat, han d'estar nets de farda com una patena.

Argumenten que en cas d'aiguat la vegetació que les aigües arranquen representa un perill en apresonar-se a les columnes dels ponts. No els falta raó: els arbres grossos i el fustam poden embossar el curs ferotge del riu i fer d'estolador. També diuen que els arbres que es fan a tocar dels marges del riu poden desfalcicar l'escullera amb llurs arrels. Cert. Caram, a La Seu encara queda algun carrer boterut per mor de la potència radical de l'arbrat públic! I què ens diuen dels bonys i esquerdes que hi havia a les voreres de l'avinguda del Salòria? És clar que cobrir una vorera amb quitrà potser no era gaire catòlic. Sigui com sigui, ara el que compta és que els ginkgos fan bondat. Però tornem al riu i deixem-nos de castanyers per als cavalls. Els senyors enginyers tenen raó, bé, una mica de raó. Tota no perquè sovint s'obliden de considerar la vegetació com una aliada dels

Jo

Jordi Dalmau

nostres interessos protectors. Efectivament, els arbres i la brossa, com alguns diuen, sostenen el sòl del riu amb les arrels, frenen l'entop de l'aigua i als troncs s'hi acumulen fulles, branquillons i canyes que ajuden encara més a esmorteir la bravesa del cop. Els rius són erosius per definició i quan baixen forts encara més. Només falta que els aplanem el camí traient-los els aturadors naturals: arbres, canyissars i rocs. A més, una làmina d'aigua que s'acanalit per una superfície neta d'obstacles sempre tindrà més

opino

poder destructiu que una que ho faci per una superfície amb entrebanys que l'obliguin a fer marrada i li facin perdre mala llet. D'això ells en diuen dissipadors d'energia. D'acord que a la llera s'hi faci alguna tala selectiva per raons tècniques i de seguretat de l'obra, però és greu que s'hi fassin tallades que ho arrassin tot com les que s'hi van fer no fa pas gaire més de tres anys. El Segre no és una riera dissenyada amb finalitats hidràuliques. És un senyor riu i representa un complex i riquíssim ecosistema on no només hi ha plantes, sinó que més de cent espècies d'ocells hi cerquen aliment, joc, refugi i lloc per a niar i poblacions interessants de peixos, amfibis, rèptils i mamífers enriqueixen una biogènesi ja de per si prou diversa. Siguem desenvolupats i fem compatible tècnica i respecte, hidràulica i ecologia, seguretat i natura, que no costa pas tant, home!